

Regeling van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Staatssecretaris van Defensie, van 15 april 2025, nr. IENW/BSK-2025/86339, houdende sluiting en beperkingen van het gebruik van het luchtruim tijdens NAVO-top 2025 (Regeling tijdelijke sluiting en beperking luchtruim NS 2025) [KetenID WGK027688]

de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Staatssecretaris van Defensie,

Gelet op de artikelen 5.5, derde lid, en 5.10, eerste lid, onderdeel a, en tweede lid, van de Wet luchtvaart, en de artikelen 5, tweede lid en derde lid, 8, 9, 16, 24 en 25 van het Besluit luchtverkeer 2014;

Besluiten:

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

above mean sea level (AMSL): boven gemiddeld zeeniveau;

CTR: plaatselijk luchtverkeersleidingsgebied als bedoeld in artikel 1 van het Besluit luchtverkeer 2014;

FL: vliegniveau (Flight Level);

ft: voet (feet);

handelsverkeer: verkeersvluchten van luchtvaartmaatschappijen die open staan voor individuele boekingen voor passagiers, vracht of post, en die betreffen: geregelde vluchten, zijnde lijnvluchten of commerciële vluchten uitgevoerd op een vaste route volgens een gepubliceerde dienstregeling, en niet-geregelde vluchten, zijnde chartervluchten in het passagiers- en vrachtvervoer of commerciële vluchten met een ongeregeld karakter;

HEMS-vlucht: vlucht met een helikopter uitgevoerd krachtens een AOC met voorziening A3-Emergency medical service;

kustwachtvlucht: vlucht met een vliegtuig of helikopter door de Kustwacht, bedoeld in de Regeling organisatie Kustwacht Nederland, in het kader van de handhavingstaken van de desbetreffende samenwerkende diensten, genoemd in artikel 6 van de Regeling organisatie Kustwacht Nederland;

loodsvlucht: vlucht ten behoeve van het vervoer van een loods als bedoeld in artikel 1 van de Loodsenwet;

luchtverkeersleidingsklaring (ATC-klaring): de aan een luchtvaartuig verleende toestemming om een vlucht voort te zetten overeenkomstig de door een luchtverkeersleidingseenheid vastgestelde voorwaarden;

NS: NAVO-top (NATO Summit), zijnde de bijeenkomst van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie op 24 en 25 juni 2025 in het World Forum in Den Haag;

NM: nautische mijlen;

onbemand luchtvaartuig: onbemand luchtvaartuig als bedoeld in artikel 3, onderdeel 30, van de basisverordening;

politievlucht: vlucht uitgevoerd met een luchtvaartuig in het kader van de politietaak, bedoeld in artikel 3 van de Politiewet 2012;

PPR: voorafgaande toestemming van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat vereist (prior permission required);

regeringsvluchten: vluchten in naam, opdracht of op uitnodiging van de Minister van Buitenlandse Zaken voor de NAVO-top;

RMZ: radio mandatory zone, zijnde een luchtverkeersgebied waarbinnen het meenemen en gebruiken van radioapparatuur verplicht is;

SAR-vlucht: search and rescuevlucht, zijnde de opsporing en redding van in nood verkerende bemanningen en passagiers van vliegtuigen en schepen;

Schiphol CTR: het begrip zoals dit is bepaald op grond van artikel 5 van de Regeling luchtverkeersdienstverlening;

TMA: naderingsluchtverkeersleidingsgebied;

uitvoeringsverordening (EU) nr. 2019/947: Uitvoeringsverordening (EU) nr. 2019/947 van de Commissie van 24 mei 2019 inzake de regels en procedures voor de exploitatie van onbemande luchtvaartuigen (PbEU 2019, L 152);

VFR: zichtvliegvoorschriften (visual flight rules);

vliegplan: aan eenheden voor luchtverkeersdiensten verstrekte specifieke informatie over een voorgenomen vlucht of deel van een vlucht van een luchtvaartuig.

Artikel 2. Toepasselijkheid van de bepalingen

1. Indien de in deze regeling vastgestelde gebieden waarin het luchtverkeer wordt verboden of beperkt elkaar overlappen, zijn alleen de voorschriften voor het kleinste gebied van toepassing.
2. Indien de in deze regeling vastgestelde gebieden overlappen met andere gebieden met beperkingen of verboden die zijn vastgesteld op grond van artikel 5.10 van de Wet luchtvaart of artikel 9 van het Besluit luchtverkeer 2014, zijn zowel de voorschriften op grond van deze regeling als de voorschriften die gelden voor die andere gebieden op grond van artikel 5.10 van de Wet luchtvaart of artikel 9 van het Besluit luchtverkeer 2014 van toepassing, waarbij de meest beperkende voorschriften vóór gaan.

Artikel 3. NS Den Haag 50

1. Burgerluchtverkeer is verboden in het gebied NS Den Haag 50 dat wordt gevormd door een cirkel met een straal van 92,6 kilometer (50 NM) om het punt met de coördinaten 52° 05' 31.21" N 004° 21' 26.58" E, voor zover dit gebied valt binnen het vluchtinformatiegebied Amsterdam, vanaf de grond tot vliegniveau 245 (FL245), zoals weergegeven op de kaart die is opgenomen in de bijlage bij deze regeling, van maandag 23 juni 2025, 15.00 uur tot en met woensdag 25 juni 2025, 23.59 uur plaatselijke tijd.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op:
 - a. politievvluchten;
 - b. kustwachtvluchten;
 - c. HEMS-vluchten;
 - d. vluchten met luchtvaartuigen die worden ingezet voor orgaanvervoer;
 - e. SAR-vluchten;
 - f. handelsverkeer met bestemmings- of vertrekvluchthaven Schiphol, Eindhoven of Rotterdam;
 - g. regeringsvluchten;
 - h. vluchten met helikopters van en naar mijnbouwinstallaties op de Noordzee, uitsluitend via in de luchtvaartgids opgenomen helikopter main routes, binnen helikopter traffic zones en helikopter protection zones en tussen aaneengesloten helikopter protection zones en helikopter traffic zones onderling; en
 - i. loodsvluchten van en naar IJmuiden Heliport EHYM (YPAD), Maasvlakte Heliport Pistoohlhaven (EHTP), Maas Center Boei (MCB), Rotterdam Rendez-Vouz (RRV), IJmuiden Rendez-Vouz (YRV), Europlatform (ELP) en IJmuiden Uiterton (YUIT);met dien verstande dat voor de vluchten bedoeld onder c tot en met i voorafgaand toestemming (PPR) is verleend door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat.
3. Onverminderd het gestelde bij of krachtens de Uitvoeringsverordening (EU) 2019/947, de Regeling onbemande luchtvaartuigen, de Regeling zonering onbemande luchtvaartuigen, de Regeling op afstand bestuurde luchtvaartuigen, de Regeling modelluchtvaartuigclubs of -verenigingen, en de Regeling modelvliegen, zijn vluchten met onbemande luchtvaartuigen met een maximaal startgewicht van 25 kilogram tot een hoogte van maximaal 400 voet (120 meter) en vluchten met modelluchtvaartuigen toegestaan in het gebied NS Den Haag 50.
4. NS Den Haag 50 wordt aangewezen als tijdelijk gebied met beperkingen onder de voorwaarde dat politievvluchten die volgens VFR worden uitgevoerd toegestaan zijn in luchtverkeersdienstverleningsgebied met klasse A mits:
 - 1° voor de desbetreffende vlucht een klaring is verkregen van de betrokken luchtverkeersleidingsdienst; en
 - 2° het vliegzicht ten minste 3 kilometer bedraagt.

Artikel 4. NS Eindhoven

1. Burgerluchtverkeer is verboden in het gebied NS Eindhoven, dat wordt gevormd door het plaatselijk luchtverkeersleidingsgebied Eindhoven (CTR) en de Eindhoven TMA's 1 tot en met 4, voor zover deze liggen buiten het gebied NS Den Haag 50, zoals weergegeven op de kaart die is opgenomen in de bijlage bij deze regeling, van maandag 23 juni 2025, 15.00 uur tot en met woensdag 25 juni 2025, 23.59 uur plaatselijke tijd.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op:
 - a. politievvluchten;

- b. HEMS-vluchten;
 - c. vluchten met luchtvaartuigen die worden ingezet voor orgaanvervoer;
 - d. SAR-vluchten;
 - e. handelsverkeer met bestemmings- of vertrekluchthaven Schiphol, Eindhoven of Rotterdam; en
 - f. regeringsvluchten;
- met dien verstande dat voor de vluchten bedoeld onder b tot en met f voorafgaand toestemming (PPR) is verleend door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat.

3. Onverminderd het gestelde bij of krachtens de Uitvoeringsverordening (EU) 2019/947, de Regeling onbemande luchtvaartuigen, de Regeling zonerings onbemande luchtvaartuigen, de Regeling op afstand bestuurd luchtvaartuigen, de Regeling modelluchtvaartuigclubs of -verenigingen, en de Regeling modelvliegen, zijn vluchten met onbemande luchtvaartuigen met een maximaal startgewicht van 25 kilogram tot een hoogte van maximaal 400 voet (120 meter) en vluchten met modelluchtvaartuigen toegestaan in het gebied NS Eindhoven.

Artikel 5. NS Den Haag 9

1. Burgerluchtverkeer is verboden in het gebied NS Den Haag 9 dat wordt begrensd door de lijn die achtereenvolgens de posities:
52°00'31.40"N 004°29'32.88"E;
met de klok mee met een cirkelboog met een straal van 16,67 kilometer (9NM) vanuit middelpunt
52° 05' 29.02"N 004°17' 23.40"E naar
52°14'17.96"N 004°20'15.95"E;
52°09'58.50"N 004°25'04.99"E;
52°06' 25.33"N 004°30' 03.28"E;
terug naar beginpunt;
verbindt, vanaf de grond tot vliegniveau 245 (FL245), zoals weergegeven op de kaart die is opgenomen in de bijlage bij deze regeling, van maandag 23 juni 2025, 15.00 uur tot en met woensdag 25 juni 2025, 23.59 uur plaatselijke tijd.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op:
- a. politievluchten;
 - b. brandweervluchten en douanevluchten, mits onder coördinatie van de politie;
 - c. kustwachtvluchten;
 - d. HEMS-vluchten; en
 - e. SAR-vluchten;
- met dien verstande dat voor de vluchten bedoeld onder d en e voorafgaand autorisatie is verleend door de Minister van Defensie.
3. NS Den Haag 9 wordt aangewezen als tijdelijk gebied met beperkingen onder de volgende voorwaarden:
- a. voor NS Den Haag 9 wordt vanaf de grond tot vluchtniveau 055 (FL055) de luchtverkeersdienstverleningsklasse D vastgesteld, met dien verstande dat op verkeer dat volgens VFR vliegt de minimum zichtweersomstandigheden van luchtverkeersdienstverleningsklasse G van toepassing zijn;
 - b. voor NS Den Haag 9 wordt vanaf vluchtniveau 055 (FL055) tot vluchtniveau 245 (FL245) de luchtverkeersdienstverleningsklasse A vastgesteld;
 - c. luchtverkeersdiensten worden verleend door de Minister van Defensie; en
 - d. politievluchten die volgens VFR worden uitgevoerd zijn toegestaan in luchtverkeersdienstverleningsgebied met klasse A op voorwaarde dat:
 - 1° voor de desbetreffende vlucht een luchtverkeersleidingsklaring is verkregen van de betrokken luchtverkeersleidingsdienst; en
 - 2° het vliegzicht ten minste 3 kilometer bedraagt.

Artikel 6. NS Coepelduynen 3

1. Burgerluchtverkeer is verboden in het gebied NS Coepelduynen 3 dat wordt gevormd door een cirkel met een straal van 5,56 kilometer (3 NM) om het punt met de coördinaten 52°13'12.81"N en 004°24'42.67"E vanaf de grond tot 1.500 voet boven gemiddeld zeeniveau (1.500 ft AMSL), zoals weergegeven op de kaart die is opgenomen in de bijlage bij deze regeling, van woensdag 18 juni 2025, 12.00 uur tot en met maandag 23 juni 2025, 14.59 uur plaatselijke tijd.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op:
- a. politievluchten;
 - b. brandweervluchten en douanevluchten, mits onder coördinatie van de politie;
 - c. kustwachtvluchten;

- d. HEMS-vluchten;
 - e. vluchten met luchtvaartuigen die worden ingezet voor orgaanvervoer; en
 - f. SAR-vluchten.
3. NS Coepelduynen 3 wordt aangewezen als tijdelijk gebied met beperkingen onder de volgende voorwaarden:
- a. Voor NS Coepelduynen 3 wordt de luchtverkeersdienstverleningsklasse D vastgesteld;
 - b. op VFR-verkeer zijn de minimum zichtweersomstandigheden van luchtverkeersdienstverleningsklasse G van toepassing; en
 - c. luchtverkeersdiensten worden verleend door de Minister van Defensie.

Artikel 7. NS Coepelduynen 5,5

1. Burgerluchtverkeer is verboden in het gebied NS Coepelduynen 5,5 dat wordt gevormd door een cirkel met een straal van 10,19 kilometer (5,5 NM) om het punt met de coördinaten 52°13'12.81"N en 004°24'42.67"E vanaf de grond tot 1.500 voet boven gemiddeld zeeniveau (1.500 ft AMSL), zoals weergegeven op de kaart die is opgenomen in de bijlage bij deze regeling, van maandag 23 juni 2025, 15.00 uur tot en met woensdag 25 juni 2025, 23.59 uur plaatselijke tijd.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op:
- a. politievvluchten;
 - b. brandweervluchten en douanevluchten, indien onder coördinatie van de politie;
 - c. kustwachtvluchten;
 - d. HEMS-vluchten;
 - e. vluchten met luchtvaartuigen die worden ingezet voor orgaanvervoer; en
 - f. SAR-vluchten;
- met dien verstande dat aan de luchtvaartuigen die de vluchten bedoeld onder d tot en met f uitvoeren voorafgaand autorisatie is verleend door de Minister van Defensie.
3. NS Coepelduynen 5,5 wordt aangewezen als tijdelijk gebied met beperkingen onder de volgende voorwaarden:
- a. Voor NS Coepelduynen 5,5 wordt de luchtverkeersdienstverleningsklasse D vastgesteld;
 - b. op verkeer dat volgens VFR vliegt zijn de minimum zichtweersomstandigheden van luchtverkeersdienstverleningsklasse G van toepassing; en
 - c. luchtverkeersdiensten worden verleend door de Minister van Defensie.

Artikel 8. NS Valkenburg 2

1. Burgerluchtverkeer is verboden in het gebied NS Valkenburg 2 dat wordt gevormd door een cirkel met een straal van 3,71 kilometer (2 NM) om het punt met de coördinaten 52°10'20.10"N 004°24'52.45"E vanaf de grond tot 1.500 voet boven gemiddeld zeeniveau (1.500 ft AMSL), zoals weergegeven op de kaart die is opgenomen in de bijlage bij deze regeling, van woensdag 18 juni 2025, 05.00 uur tot en met vrijdag 27 juni 2025, 20.59 uur plaatselijke tijd.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op:
- a. politievvluchten;
 - b. brandweervluchten en douanevluchten, indien onder coördinatie van de politie;
 - c. kustwachtvluchten;
 - d. HEMS-vluchten;
 - e. vluchten met luchtvaartuigen die worden ingezet voor orgaanvervoer; en
 - f. SAR-vluchten;
- met dien verstande dat aan de luchtvaartuigen die de vluchten bedoeld onder d tot en met f uitvoeren voorafgaand autorisatie is verleend door de Minister van Defensie.
3. NS Valkenburg 2 wordt aangewezen als tijdelijk gebied met beperkingen onder de volgende voorwaarden:
- a. voor NS Valkenburg 2 wordt de luchtverkeersdienstverleningsklasse D vastgesteld;
 - b. op VFR-verkeer zijn de minimum zichtweersomstandigheden van luchtverkeersdienstverleningsklasse G van toepassing; en
 - c. luchtverkeersdiensten worden verleend door de Minister van Defensie.

Artikel 9. NS World Forum 3

1. Burgerluchtverkeer is verboden in het gebied NS World Forum 3 dat wordt gevormd door een cirkel met een straal van 5,56 kilometer (3 NM) om het punt met de coördinaten 52°05'29.02"N en 004°17'23.40"E, vanaf de grond tot 1.500 voet boven gemiddeld zeeniveau (1.500 ft AMSL), zoals

weergegeven op de kaart die is opgenomen in de bijlage bij deze regeling, van woensdag 18 juni 2025, 12.00 uur tot en met maandag 23 juni 2025, 14.59 uur plaatselijke tijd.

2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op:
 - a. politievluchten;
 - b. brandweervluchten en douanavluchten, mits onder coördinatie van de politie;
 - c. kustwachtvluchten;
 - d. HEMS-vluchten; en
 - e. SAR-vluchten.

Artikel 10. Schiphol CTR

1. Burgerluchtverkeer met onbemande luchtvaartuigen en modelluchtvaartuigen in de Schiphol CTR is verboden van maandag 23 juni 2025, 15.00 uur tot en met woensdag 25 juni 2025, 23.59 uur plaatselijke tijd.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op:
 - a. onbemande politievluchten; en
 - b. onbemande brandweervluchten en douanavluchten, mits onder coördinatie van de politie.

Artikel 11. NS Rotterdam 1,55

1. Burgerluchtverkeer met onbemande luchtvaartuigen is verboden in een gebied binnen de Rotterdam CTR dat wordt gevormd door een cirkel met een straal van 2,5 kilometer (1,55 NM) om het punt met de coördinaten 51°57'26.86"N 004°26'30.07"E, vanaf de grond tot 1.500 voet boven gemiddeld zeeniveau (1.500 ft AMSL), zoals weergegeven op de kaart die is opgenomen in de bijlage bij deze regeling, van maandag 23 juni 2025, 15.00 uur tot en met woensdag 25 juni 2025, 23.59 uur plaatselijke tijd.
2. Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op:
 - a. onbemande politievluchten; en
 - b. onbemande brandweervluchten en douanavluchten, mits onder coördinatie van de politie.

Artikel 12. RMZ Lelystad

1. In afwijking van artikel 5, eerste en tweede lid, van de Regeling luchtverkeersdienstverlening is van maandag 23 juni 2025, 15.00 uur tot en met woensdag 25 juni 2025, 23.59 uur plaatselijke tijd de luchthaven Lelystad niet aangewezen als een gecontroleerde luchthaven en zijn de als Lelystad CTR's aangewezen gedeelten van het luchtruim aangewezen als RMZ.
2. In afwijking van het eerste lid is er sprake van CTR's rond de luchthaven Lelystad als bedoeld in artikel 5 van de Regeling luchtverkeersdienstverlening indien de exploitant van een ambulance of donortransplantatievlucht met bestemming of vertrek de luchthaven Lelystad voorafgaand toestemming is verleend door de luchthaven Lelystad om op te stijgen of te landen.
3. De CTR's als bedoeld in het tweede lid wordt per NOTAM bekendgemaakt.

Artikel 13. Vliegplanverplichting en tweezijdig radiocontact

1. In afwijking van artikel 2, tweede lid, van de Regeling vliegplannen is van zondag 22 juni 2025, 00.00 uur tot en met woensdag 25 juni 2025, 23.59 uur plaatselijke tijd bemand burgerluchtverkeer daar waar geen vliegverbod geldt alleen toegestaan met een goedgekeurd vliegplan met de geplande route onder item 15 dat minimaal 24 uur van tevoren is ingediend.
2. De vluchten bedoeld in het eerste lid moeten tweezijdig radiocontact kunnen onderhouden.

Artikel 14. Verbod op nachtvliegen onder zichtvliegvoorschriften

In afwijking van artikel 3.2 van de Vrijstellingsregeling Besluit luchtverkeer 2014 is het uitvoeren van een vlucht onder zichtvliegvoorschriften als bedoeld in artikel 3.2 van de Vrijstellingsregeling Besluit luchtverkeer 2014 buiten de daglichtperiode niet toegestaan van maandag 23 juni 2025, 15.00 uur tot en met woensdag 25 juni 2025, 23.59 uur plaatselijke tijd.

Artikel 15. Afwijken transponderplicht

Politievluchten die worden uitgevoerd binnen de gebieden NS Den Haag 50, NS Eindhoven, NS Den

Haag 9, NS Coepelduynen 3 en 5,5, NS Valkenburg 2, NS World Forum 3, Schiphol CTR en NS Rotterdam mogen de SSR-transponder met mode S/ELS hetzij uitschakelen hetzij niet inschakelen indien:

- a. de betrokken luchtverkeersleidingsdienst vooraf instemming heeft verleend; en
- b. een SSR-transponder met mode 3A en C of mode A en C wordt ingeschakeld.

Artikel 16. Onderscheppingen

In aanvulling op artikel 1 van de Regeling onderschepping luchtvaartuigen, kan voor een onderschepping van een burgerluchtvaartuig door een militair luchtvaartuig of een luchtvaartuig dat wordt gebruikt voor politie- of douanediens ten tevens anders worden beslist op grond van de Tijdelijke regeling bijstand bestrijding luchtvaartterrorisme NAVO-top 2025.

Artikel 17. Afwijking van de activatietijden

Van de tijdstippen genoemd in de artikelen 3 tot en met 14 kan worden afgeweken indien het afwijkende tijdstip per NOTAM bekend is gemaakt en gedurende de periode die in de NOTAM is genoemd.

Artikel 18. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking met ingang van 18 juni 2025, 05.00 uur en vervalt met ingang van 27 juni 2025, 20.59 uur plaatselijke tijd.

Artikel 19. Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling tijdelijke sluiting en beperking luchtruim NS 2025.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst en van de inhoud van deze regeling zal mededeling worden gedaan in de luchtvaartpublicaties.

*De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
B. Madlener*

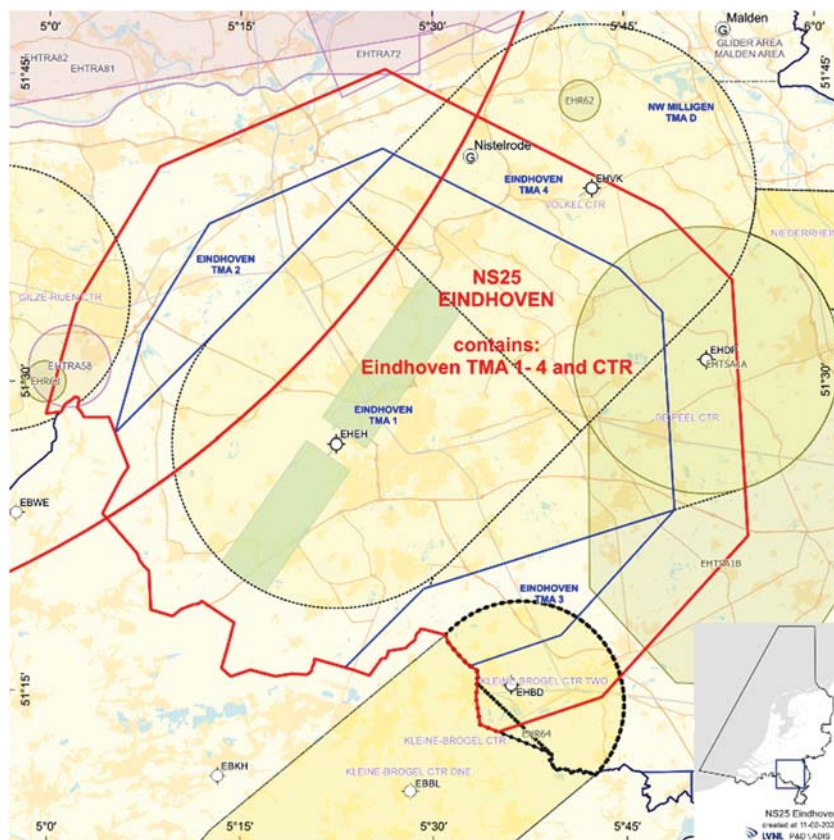
*De Staatssecretaris van Defensie,
G.P. Tuinman*

BIJLAGE

NS Den Haag 50

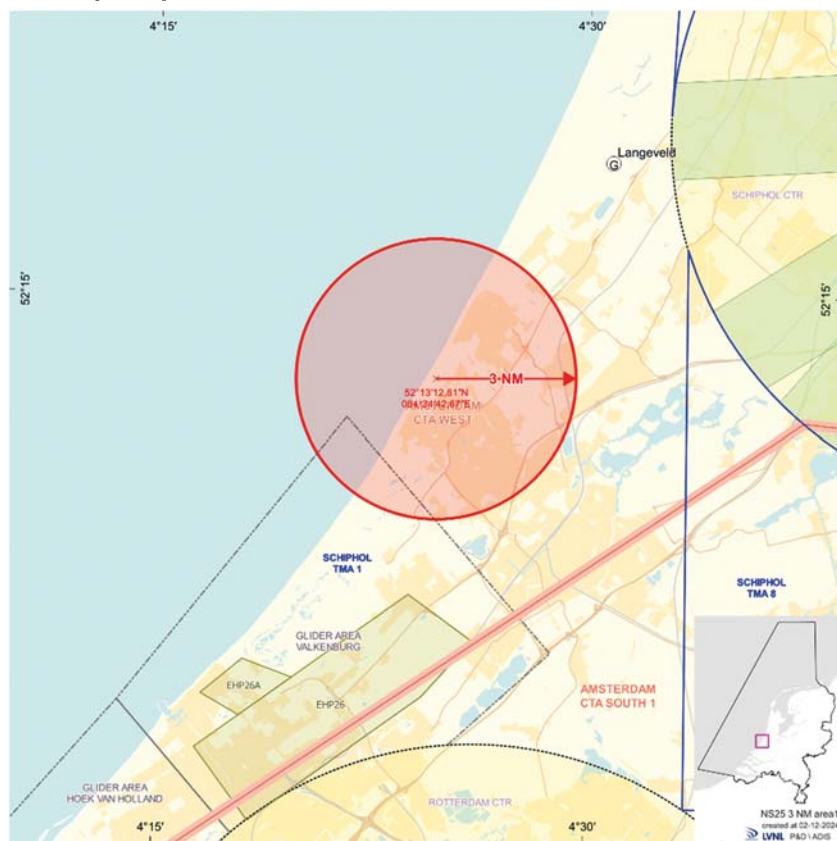
NS Eindhoven

NS Den Haag 9

NS Coepelduynen 3

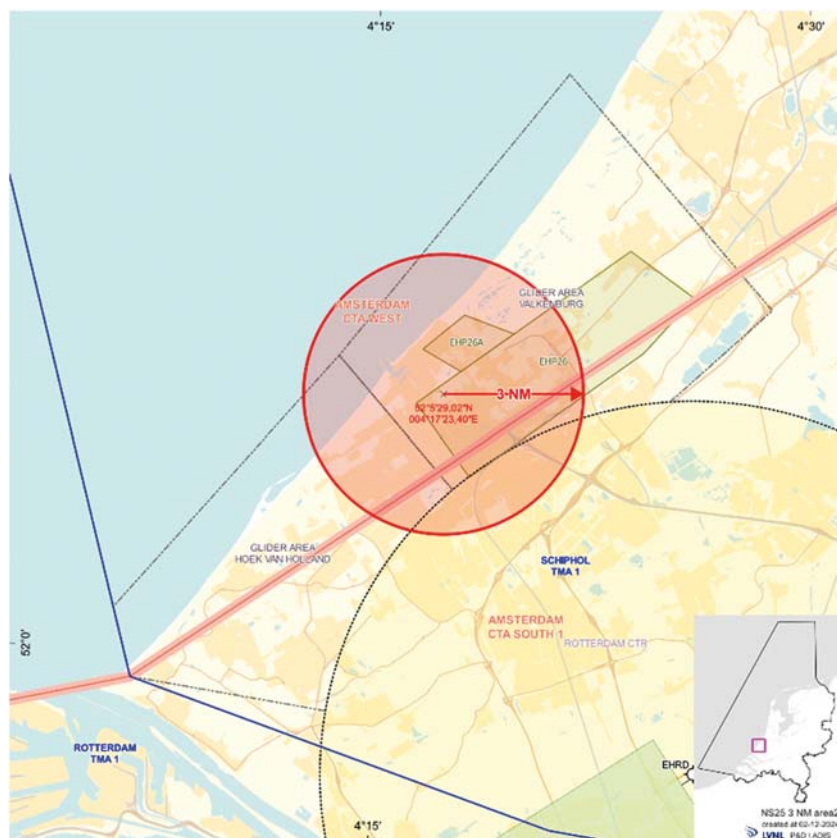
NS Coepelduynen 5,5

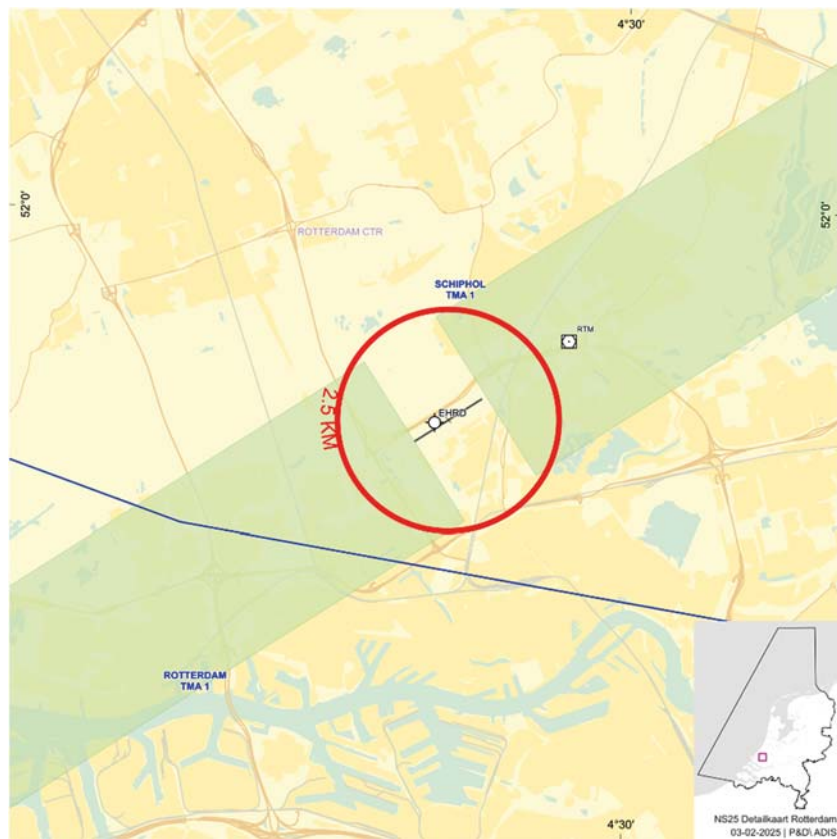
NS Valkenburg 2

NS World Forum 3

NS Rotterdam 1,55

TOELICHTING

Algemeen deel

Inleiding

Op 24 en 25 juni 2025 vindt in het World Forum in Den Haag de NAVO-top (NATO Summit (hierna: NS)) 2025 plaats. Tijdens de laatste NAVO-top in Vilnius (Litouwen) zijn de bondgenoten overeengekomen dat Nederland de NS in 2025 organiseert. Het is de eerste keer sinds de oprichting van de NAVO in 1949 dat Nederland een NS organiseert. Voor Nederland is de organisatie van deze top een kans om de positie als betrouwbare bondgenoot verder te versterken. De top is een belangrijk moment waar de NAVO beslissingen neemt die belangrijk zijn voor onze vrede en veiligheid. Een waardig, veilig en ongestoord verloop van de NS, met zoveel regeringsleiders, ministers, delegatieleden en journalisten, vraagt om goede en specifieke veiligheidsmaatregelen.

Het is bij een wereldtop zoals de NS gebruikelijk om restricties op te leggen aan het gebruik van het luchtruim. Deze restricties komen voort uit de op het vertrouwelijke dreigingsbeeld gebaseerde scenario's die door de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid zijn opgesteld. Die scenario's leveren een behoefte op aan een luchtruim waarmee zowel veiligheid geborgd is – op de grond en in de lucht-, alsook waarmee een adequate werkruimte is ingericht voor het bewaken en beveiligen van de deelnemers. Hieruit volgt voor de luchtvaart een pakket aan maatregelen. Dit pakket beïnvloedt de mogelijkheden om te vliegen in een groot deel van het Nederlandse luchtruim.

Op basis van de scenario's is ervoor gekozen om binnen een aantal gebieden in het Nederlandse luchtruim beperkingen of verboden op te leggen voor de luchtvaart en aan bijzondere regels te binden.

In de artikelsgewijze toelichting worden de beperkingen of verboden nader toegelicht. Bij de opbouw van de regeling komen als eerste de twee grootste gebieden aan bod, te weten NS Den Haag 50 en NS Eindhoven. De daarna genoemde, kleinere gebieden zijn allen in NS Den Haag 50 gelegen. De aan de rand van de NS Den Haag 50 gelegen RMZ Lelystad ligt gedeeltelijk er buiten en sluit daarom de rij van gebieden. Deze kleinere gebieden zijn vastgesteld omdat daar stringenter maatregelen nodig zijn ten behoeve van de veiligheid. Wanneer gebieden elkaar overlappen, zijn de meest beperkende voorschriften van toepassing (zie ook de artikelsgewijze toelichting bij artikel 2).

Luchtvaardenden en overige betrokkenen zullen via luchtvaartpublicaties, het zogenaamde *AIP SUP* (een supplement bij de Luchtvaartgids) op de hoogte worden gesteld van de verboden en beperkingen. Daarnaast wordt ook op websites van overheden en belangenorganisaties, en vooraf en tijdens de NS met de aanwezigheid van politie of inspecteurs van ILT op de meest relevant geachte luchthavens, de aandacht van luchtvaardenden gevestigd op de genomen maatregelen.

Toezicht en handhaving

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft aangegeven af te zien van het uitvoeren van een Handhaafbaarheid, Uitvoerbaarheid en Fraudebestendigheidstoets (HUF-toets) in verband met het zeer tijdelijke karakter van de regeling. Tevens is de Militaire Luchtvaartautoriteit (MLA) betrokken bij de totstandkoming van deze regeling.

Administratieve lasten en nalevingskosten

De onderhavige wijzigingen brengen tijdelijk extra administratieve lasten met zich mee omdat gedurende beperkte tijd (variërend van 2,5 – 7 dagen, afhankelijk van het gebied) in bepaalde gebieden voorafgaand toestemming moet worden gevraagd om het luchtruim te mogen gebruiken. Deze lasten worden geschat op in totaal € 136.000,- Dit bedrag is gebaseerd op het aantal vluchten dat het betreft * de administratieve handeling. Omdat dit noodzakelijk is voor de beveiliging van het luchtruim ten behoeve van de NS en het alternatief een meer ingrijpende sluiting van het luchtruim zou zijn, wordt deze tijdelijke verzwaaring acceptabel geacht.

De regeling is niet voorgelegd aan het Adviescollege toetsing en regeldruk omdat het een zeer tijdelijke regeling betreft. Gelet op deze tijdelijkheid is er geen sprake van een regeling met zeer omvangrijke gevolgen.

Internetconsultatie

De ontwerpregeling is niet aangeboden voor internetconsultatie. De reden hiervoor is dat de beperkin-

gen zoals opgenomen in de regeling voortvloeien uit de veiligheidsanalyse die is uitgevoerd door de NCTV. Internetconsultatie zal om die reden niet in betekenende mate leiden tot aanpassing van het voorstel.

Inwerkingtreding en vervallen van regeling

De regeling treedt op 18 juni 2025 in werking en vervalt op 27 juni 2025. Hiermee wordt afgeweken van de vaste verandermomenten. De reden hiervoor is dat het een tijdelijke regeling betreft die slechts voor een beperkte periode van toepassing is.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Artikel 1 bevat een aantal begripsomschrijvingen. Waar het begripsbepalingen betreft die reeds in andere regelgeving is opgenomen, is steeds aangesloten bij bestaande omschrijvingen. Een uitzondering hierop is de begripsbepaling 'regeringsvluchten', waarvoor is geopteerd een voor deze regeling relevante definitie op te nemen. Specifiek voor deze regeling ziet dit begrip op vluchten in naam, opdracht of op uitnodiging van de Minister van Buitenlandse Zaken voor de NS, opdat deze categorie waarvoor in de regeling opgenomen beperkingen niet gelden geïdentificeerd kan worden. Voor wat betreft de Schiphol CTR, Rotterdam CTR en Lelystad CTR wordt verwezen naar de Regeling luchtverkeersdienstverlening, waarin deze gebieden zijn vastgesteld.

Artikel 2

De in deze regeling opgenomen gebieden overlappen elkaar deels, zowel geografisch als in tijd. Tegelijkertijd is er ook sprake van bestaande gebieden met verboden of beperkingen¹ waarmee de in de onderhavige regeling opgenomen gebieden overlappen. Met de bepalingen in dit artikel is duidelijk gemaakt welke voorschriften van toepassing zijn als op dezelfde locatie gelijktijdig meer dan één gebied van toepassing is. De reden dat bij overlapping van gebieden de voorschriften van het kleinste gebied van toepassing zijn is dat die kleinere gebieden juist zijn vastgesteld omdat daar stringenter maatregelen nodig zijn ten behoeve van de veiligheid. Het gaat hier om de kleinere gebieden NS Eindhoven, NS Den Haag 9, NS Coepelduynen 3, NS Coepelduynen 5,5, NS World Forum 3, Valkenburg 2, NS Rotterdam 1,55, Schiphol CTR en Lelystad CTR's 1 en 2, die geheel, of in het geval van NS Eindhoven en Lelystad CTR's 1 en 2, gedeeltelijk gelegen zijn binnen NS Den Haag 50. Met betrekking tot andere reeds vastgestelde gebieden op grond van artikel 5.10 van de Wet luchtvaart of artikel 9 van het Besluit luchtverkeer 2014 geldt dat de beperkingen van de onderhavige regeling aanvullend zijn: die reeds bestaande beperkingen blijven dus enerzijds onverminderd van kracht en anderzijds zullen aanvullend daarop de beperkingen uit de onderhavige regeling gelden.

Artikelen 3 t/m 9

De luchtruimgebieden die met de onderhavige regeling worden ingesteld zijn de tijdelijke gebieden NS Den Haag 50, NS Eindhoven, NS Den Haag 9, NS Coepelduynen 3, NS Coepelduynen 5,5, NS World Forum 3, Valkenburg 2, en NS Rotterdam 1,55. De genoemde getallen staan voor het aantal nautische mijlen omtrek dat deze gebieden beslaat. Tevens zijn in deze regeling bepalingen opgenomen voor de reeds bestaande gebieden Schiphol CTR en Lelystad CTR 1 en 2.

In de regeling zijn de tijdsperiodes opgenomen wanneer de verboden en beperkingen in deze gebieden van kracht zijn. Binnen de ruimte die het dreigingsbeeld geeft, is de tijdsduur zo kort mogelijk gehouden.

De meeste beperkte luchtruimgebieden kennen een activatietijd van maandag 23 juni 2025 15.00 uur tot en met woensdag 25 juni 2025 23.59 uur plaatselijke tijd.

Om veiligheidsredenen wordt het gebied NS Coepelduynen 3 eerder geactiveerd en gaat dit vervolgens over in NS Coepelduynen 5,5. Om dezelfde redenen heeft NS Valkenburg 2 een afwijkende activatietijd. Voor NS World Forum 3 geldt dat dit gebied overgaat in NS Den Haag 9.

Hoewel het gebied NS Den Haag 50 op de bijgevoegde kaarten is weergegeven als een cirkel die tevens een deel van het Belgische luchtruim omvat, wordt in de onderhavige regeling juridisch gezien het gebied alleen binnen het Nederlandse luchtruim ingesteld. De verboden en aanvullende regels gelden in juridische zin dus niet in het Belgische luchtruim. Wel wordt bilateraal gezien in hoeverre België bij kan dragen aan een veilig luchtruimbeeld. Ter uitvoering van deze regeling zullen de

¹ Dergelijke gebieden zijn onder andere vastgelegd in de Regeling beperking of verbod uitoefening burgerluchtverkeer in bepaalde gebieden 2018 en de Regeling valschermspringen 2010.

betrokken luchtverkeersdienstverleners Luchtverkeersleiding Nederland en Commando Luchtstrijdkrachten werkafspraken maken waarin de concrete operationele gevolgen van de regeling zijn verwerkt.

In de gebieden die in de onderhavige regeling worden ingesteld is al het burgerluchtverkeer verboden, inclusief onbemande luchtvaartuigen. Per gebied wordt vervolgens een aantal uitzonderingen benoemd. De uitzonderingen die voorkomen in de gebieden zijn politievluchten, douanevluchten, kustwachtvluchten, vluchten uitgevoerd door helikopters die worden ingezet voor spoedeisende medische hulpverlening (HEMS), vluchten met luchtvaartuigen die worden ingezet voor orgaanvervoer, SAR-vluchten, handelsverkeer met bestemmings- of vertrekluchthaven Schiphol, Eindhoven of Rotterdam, regeringsvluchten, vluchten met helikopters van en naar mijnbouwinstallaties op de Noordzee, en loodsvluchten. De basis voor deze uitzonderingen is tweeledig; enerzijds betreft het maatschappelijke vluchten waarvan het wenselijk is dat deze sowieso doorgang kunnen vinden; anderzijds betreft een vluchten met een economisch belang die met inachtneming van de noodzakelijke beperkingen kunnen blijven plaatsvinden.

Handelsverkeer met bestemmings- of vertrekluchthaven Schiphol, Eindhoven of Rotterdam mag blijven vliegen in de gebieden NS Den Haag 50 en NS Eindhoven. Voor de andere bestemmings- of vertrekluchthavens in Nederland is genoeg ruimte buiten de gebieden met beperkingen om te kunnen vliegen.

De verboden gelden dus niet voor militair luchtverkeer, inclusief onbemand militair luchtverkeer. Buitenlands militair verkeer valt dus ook niet onder het verbod. Echter op grond van artikel 3 van het Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart (ook: Verdrag van Chicago)² mag buitenlands militair verkeer niet zonder toestemming van de Minister van Defensie in het Nederlands luchtruim vliegen.

Voor wat betreft onbemande luchtvaartuigen en modelluchtvaartuigen is besloten deze luchtvaartuigen die daar voorheen ook al mochten vliegen, toe te laten in de gebieden NS Den Haag 50 en NS Eindhoven. Voor onbemande luchtvaartuigen geldt daarbij dat zij een maximaal startgewicht van 25 kilogram mogen hebben en tot een hoogte van maximaal 400 voet (120 meter) mogen vliegen. Bestaande beperkingen voor onbemande luchtvaartuigen en modelluchtvaartuigen blijven onverminderd van kracht.

Voor alle uitzonderingen, behalve politievluchten, brandweervluchten, douanevluchten en kustwachtvluchten geldt dat zij vooraf van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat hiervoor toestemming, een zogenaamde PPR (*prior permission required*), moeten hebben verkregen. Voor het behandelen van aanvragen van de vereiste toestemming voorafgaand aan de vlucht (PPR) wordt door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een loket ingericht dat proactief kan werken met o.a. de slotcoördinator. HEMS, SAR, loodsvluchten en vluchten voor orgaanvervoer nemen voorafgaand aan iedere vlucht, telefonisch contact op met MILATCC. Voor de uitzonderingen in de gebieden NS Den Haag 9, NS Coepelduynen 5,5 en NS Valkenburg 2 is voorafgaand autorisatie van de Minister van Defensie vereist. Hiertoe neemt Defensie van tevoren met de hiervoor in aanmerking komende vluchtoperators contact op ter inregeling van een procedure.

Naast de verboden wordt in de onderhavige regeling op een aantal punten ook afgeweken van de regels en procedures die normaal gesproken binnen het betrokken luchtruim gelden:

- NS Den Haag 50 en NS Den Haag 9 worden aangewezen als tijdelijke gebieden met beperkingen waarbij onder voorwaarden VFR-politievluchten in luchtruimklasse A zijn toegestaan.
- De aanwijzing van de gebieden NS Coepelduynen 3, NS Coepelduynen 5,5 en NS Valkenburg 2 als tijdelijke gebieden met beperkingen maakt het mogelijk om de luchtruimclassificatie zodanig aan te passen dat de noodzakelijke luchtverkeersdiensten in die gebieden verstrekt kunnen worden. De Minister van Defensie, in casu het Commando Luchtstrijdkrachten, is belast met het geven van luchtverkeersdienstverlening. De classificatie van deze gebieden als luchtruimklasse D maakt tevens duidelijk dat verkeer binnen deze gebieden enkel is toegestaan na contact met de betrokken dienstverlener. Deze eis geldt voor alle vluchten die in de gebieden worden uitgevoerd.

Voor de gebieden waarbij niets opgenomen over de luchtruimklasse, blijft deze onveranderd.

De tijdsperiodes waarop de gebieden actief zijn, verschillen. Dit heeft te maken met de voor dat gebied noodzakelijke beperkingen, die afhankelijk van de locatie anders zijn.

Artikel 10

Om de veiligheid van de aankomende en vertrekkende delegaties van deelnemers aan de NS te borgen wordt burgerluchtverkeer met onbemande luchtvaartuigen geweerd in de Schiphol CTR. Alleen onbemande vluchten door de politie, brandweer en douane zijn toegestaan. In samenhang met

² Trb. 1973, 109.

artikel 2 betekent dit dus dat mogelijkheden voor onbemande luchtvaartuigen in de NS Den Haag 50 niet gelden in de Schiphol CTR.

Artikel 11

Om de veiligheid van te beschermen middelen ten behoeve van de NS te borgen wordt burgerluchtverkeer met onbemande luchtvaartuigen geweerd in een gebied binnen de Rotterdam CTR. Alleen vluchten met onbemande luchtvaartuigen van de politie, brandweer en douane zijn toegestaan. In samenhang met artikel 2 betekent dit dat mogelijkheden voor onbemande luchtvaartuigen in de NS Den Haag 50 niet gelden in dit gebied binnen de Rotterdam CTR.

Artikel 12

De gebieden Lelystad CTR 1 en CTR 2 vallen gedeeltelijk binnen het gebied NS Den Haag 50. De landingsbaan van de luchthaven Lelystad valt er in zijn geheel binnen. Om die reden zal er geen gecontroleerd luchtverkeer plaatsvinden gedurende de activatie van NS Den Haag 50 in de Lelystad CTR's. Om deze reden vervallen gedurende de aangegeven tijdsperiodes de CTR's en is er in plaats daarvan sprake van een RMZ (radio mandatory zone), naar analogie met de bestaande situatie waarbij er sprake is van RMZ buiten de openstellingsuren van de luchthaven. Het kan echter noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld om ambulancevluchten en vluchten met donororganen te kunnen accommoderen, dat toch een CTR ingesteld is opdat dit verkeer plaatselijke luchtverkeersdienstverlening ontvangt. Om die reden kunnen voor die vluchten tijdelijk de CTR's geactiveerd worden. Dit zal gaan in samenspraak tussen luchthaven, luchtverkeersdienstverlener (LVNL) en de exploitant van de vlucht in kwestie. Na toestemming van de luchthaven geeft LVNL een NOTAM uit dat de CTR tijdelijk weer geactiveerd is.

Artikel 13

Sinds 1 juli 2024 is een vliegplan niet altijd meer vereist voor grensoverschrijdende vluchten binnen het Schengengebied tussen twee ongecontroleerde luchthavens. Ten behoeve van de beveiliging wordt de vliegplanverplichting in de tijd rondom de NS weer ingevoerd. Daarnaast moeten deze vluchten tweezijdig radiocontact kunnen onderhouden. Een vliegplan met de geplande route onder item 15 dient uiterlijk 24 uur van te voren te worden ingediend bij het Flight Service Center van LVNL via www.homebriefing.nl.

Artikel 14

Sinds 1 januari 2020 is het toegestaan onder zichtvliegvoorschriften buiten de daglichtperiode te vliegen. Ten behoeve van de veiligheid wordt het verbod op VFR nachtvliegen in de tijd rondom de NS voor burgerluchtverkeer in heel Nederland tijdelijk weer ingevoerd.

Artikel 15

Binnen alle gebieden uit de onderhavige regeling wordt voor politievluchten een uitzondering gemaakt op het verbod om VFR te vliegen in luchtverkeersdienstverleningsgebieden met luchtruimklasse A en op de plicht op een SSR-transponder met mode S/ELS te voeren. Met deze maatregel is het voor de politie mogelijk om in deze gebieden heimelijke VFR-vluchten uit te voeren. Gelet op de risico's die VFR-vluchten in luchtverkeersdienstverleningsgebieden met luchtruimklasse A met zich meebrengen en de effecten hiervan op de totale operationele afhandeling van het verkeer, zal de politie zeer terughoudend gebruik maken van deze uitzondering en er slechts in dringende en noodzakelijke gevallen een beroep op doen. Het niet voeren van een geactiveerde SSR-transponder met mode S/ELS mag alleen als wel de mode A en C informatie wordt uitgezonden. Op die manier blijft het luchtvaartuig wel zichtbaar voor de luchtverkeersleidingsdiensten en ACAS – het botsingsvermijdingssysteem aan boord van onder andere verkeersvliegtuigen, zodat de luchtvaartveiligheid geborgd blijft. De locatie en identiteit van het luchtvaartuig kan echter niet meer worden opgevangen met eenvoudige ontvangers.

Artikel 16

Artikel 1 van de Regeling onderschepping luchtvaartuigen bevat voorschriften voor de onderschepping van een burgerluchtvaartuig door een militair luchtvaartuig of een luchtvaartuig dat wordt gebruikt voor politie- of douanediens ten waarbij tevens is bepaald dat anders kan worden beslist op grond van de Regeling bijstand bestrijding luchtvaartterrorisme. De Minister van Justitie en Veiligheid stelt in verband met de NS in aanvulling op de Regeling bijstand bestrijding luchtvaartterrorisme de Tijdelijke regeling bijstand bestrijding luchtvaartterrorisme NAVO-top 2025 vast. Met de bepaling in artikel 16 kan tevens indien noodzakelijk onderschepping plaatsvinden op de in die regeling vastgestelde wijze.

Artikel 17

In het geval delegaties langer dan nu voorzien in Nederland zullen verblijven, kan het nodig zijn in de regeling vastgestelde beperkingen met een aantal uren te verlengen. Met dit artikel wordt in de mogelijkheid voorzien dat op korte termijn per in artikel 3 tot en met 14 genoemd gebied de tijdsperiodes van deze gebieden kunnen worden aangepast.

*De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
B. Madlener*

*De Staatssecretaris van Defensie,
G.P. Tuinman*